

دکتر احمد هومن
استاد دانشگاه و وکیل دعاوی

چطور میتوان از اثرات نامطلوب سینما، رادیو، تلویزیون و مطبوعات جلوگیری کرد

جهان هستی با همه شگفتی و بی انتهایش تابع قواعد غیر قابل تغییری است که هر کس و با هر اجتماعی آنها را ندیده گرفته و یا کاملاً مراعات نکند دچار ناکامی شکست و بیچارگی خواهد گردید. عدالت خداوندی اساس جهان و جهانیان را بر مبنای اعتدال بنا نهاده، به آدمیان زیور عقل که بزرگترین موهبت الهی است ارزانی داشته تا بکمک آن راه را از چاه تمیز دهند و آنانکه بی خردانه دنبال هوس و تفنن و زیاده روی گام برمیدارند بکیفر پیش بینی شده گرفتار آیند و آنانکه بکمک سعی و کوشش و کار، خرد را راهنمای خود قرار میدهند شادمان و خوشبخت زندگی کنند.

کتاب - تلویزیون - رادیو - تئاتر و مطبوعات در عین حال که وسیله اطلاع، تفنن، شادی، آرامش عصبی و استراحت فکری هستند اگر هر یک از آنها دقیقاً انتخاب نشده و خوانندگان و شنوندگان و بینندگان صحیحاً راهنمایی نشوند و شخص به تقلید و یا تلقین دستخوش بی اراده سوداگرانی که متاع ناباب خود را با ایجاد شبهه و اغوای غرائز انسانی بفروش میرسانند واقع گردد اثرات زیان آوری در بر خواهند داشت که گاهی بخود کشی شخص و یا فناى خانواده منتهی میگردد.

جامعه سعید، اجتماعی است که تمام افراد آن از سلامت روح و جسم که عبارت از سازش با خود، سازش با دیگران و سازش با محیط است برخوردار باشند. در جوامعی که افرادش دچار بی اعتدالی و افراط و تفریط هستند مسلماً هیچکس نمیتواند خوشبخت باشد و آنها یکپاره بظاهر مرفه بنظر میآیند از نا بسامانیهای محیط دچار ترس - اضطراب - هیجان - شك و وسواس و

غرور هستند قیافه آنان از ناراحتیهای درونی آنان حکایت میکند و افسردگی خاصی که در سیمای خود دارند ضعف واقعی آنها را نشان میدهد هر کس و مخصوصاً جوانان خواه و ناخواه تحت تأثیر تلقین و اغوا در مقابل لذاذات عادی زودگذر عنان اختیار خود را از دست میدهند. وظیفه مسئولین جامعه ارشاد صحیح و تنظیم قواعد و مقرراتی است که با رعایت آنها مجالی برای تلقین ناروا و تحریکات غیر سالم باقی نماند.

روی سخن من مخصوصاً با جوانان است و من بعنوان استاد دانشگاه اکثریت آنها را با مقایسه با جوانان اروپائی جزء محرومترین و معصومترین و قانعترین طبقات جامعه میدانم. لغزشها، بی انضباطیها حتی ارتکاب بجرائم آنها بیشتر معلول جهالت و نادانی و نداشتن مربی واقعی است و گرنه ذاتاً و فطرتاً جوانان مأمودب، باگذشت، شجاع و فداکار هستند و اگر چنانچه صحیحاً ارشاد شوند بطور قطع و یقین بشکل محسوسی آمار جرائم - بیماریهای روانی - خودکشی - اعتیاد بالکل و مواد مخدره - و طلاق تقلیل خواهد یافت و جامعه ما بموازات ترقیات محسوسی که در اکثر شئون نصیبش شده است در این موضوع بسیار حساس نیز پیشرفتهائی خواهد نمود.

جوانی در همه جا و همه وقت دوران عصیان - سرکشی - لجاجت - ستیزه جوئی و وپر خاشگری است. جوانان باتکای قوای جوانی میخواهند همه درهای بسته را باسانی بروی خود باز کنند و در عین حال مورد محبت دیگران هم واقع گردند چون ضریب توقعاتشان با واقعیتها وفق نمیدهد قهراً ناراحت، مظنون و متعرض هستند و اجتماع را مخالف خود میدانند. عصیان روحی خود را بایی اعتنائی بقواعد اجتماعی و رسوم و سنت های استقرار یافته ظاهر میکنند. برای وعظ و اندرز و راهنماییهای بزرگان حتی برای شخصیت آنها ارزشی قائل نمیشوند. سعی میکنند با تهور و انجام کارهای غیر عادی مردانگی و بی اعتنائی خود را بقواعد نشان دهند. عادت خال کوبی که هنوز در غالب جوامع معمول است، تظاهر بسپیکار کشیدن، پوشیدن لباسهای رنگارنگ عجیب و غریب، باصطلاح فرانسویها زازا، داشتن موهای پریشان بی قواره پر شکنج و امثال این کارها مظاهر بارز ذهن کجی جوانان و یا باصطلاح پرت فیلد *Portefield* نسل سرگردان بجامعه است.

وقتی جوانان در اثر بی هدفی با یکدیگر همداستان شده تشکیل دسته اکثریت کنار کوچه Street Corner Society بدهند در اثر تشویق متقابل و دسته جمعی حتی از ارتکاب جنایت هم بیم نخواهند داشت.

اگر بیکاری، رفیق بد، داستانهای محرك غیر واقعی، فیلمهای جمیز بانندی و آزادی کامل در نوشتن و سایر عادات بد اجتماعی راهم بر این ماجرا اضافه کنیم و منصفانه قضاوت نمایم می بینیم عمده تقصیر جوانان متوجه سیستم آموزش و پرورش ماست که نخواسته یا نتوانسته

آنها را بنحو صحیح ارشاد کرده نگذارد احساس پوچی و بیهودگی پیدا کنند .
زیرا سه عامل مهم حیات انسانی سلامت و محبت و سازندگی است . هر کس از این سه
عامل اصلی و یایکی از آنها محروم باشد خواه ناخواه احساس پوچی و بیهودگی میکند و بالمال
بدبین، متعرض، متعدی خواهد گردید.

در کشورهای متمدنی تدا بیری اندیشیده اند که زیانهای اجتماعی و سائل سمی و بصری
را از بین برده و یا لاقط خطرات آنها را تقلیل دهند. بقول تین پی شیوه جهان بر آن قرار گرفته
که انسان بدست خود وسیله انهدام خود را فراهم سازد و وظیفه جامعه است که وسائل جلو گیری
از انهدام را فراهم آورد ،

اماری که از محاکم جنائی و دادسرای کشورهای مختلف بدست آمده است این موضوع
را با ثبات رسانیده است که سینما - تلویزیون - مطبوعات در وقوع جنایات عامل موثری
بوده اند. ژرژ هیت افسر دریائی در سال ۱۹۴۶ با دختر جوانی که از افریقای جنوبی با او آشنا
شده بود و با کشتی او بلندن میامد اختلاف پیدا کرد و حس کرد که ممکن است دختر در اثر
باردار شدن گرفتاریهایی برای او فراهم آورد و باین عنوان قهراً با او ازدواج کند تصمیم گرفت
دختر را در عالم مستی از در ریچه کابین بدریا بیاندازد و چنین کرد و در دادگاه صریحا اعتراف
نمود که چون در فیلم جنائی دیده بوده است وقتی در قضیه ای نمش مجنی الیه موجود نباشد
دادگاه دچار شك و تردید شده طبق اصل برائت متهم را تبرئه خواهد کرد او تصور کرده بوده
است که باز بین بردن نمش دختر اتهامی متوجه او نخواهد شد و یا و بولت نزییر *Uiolette*
Nozière فرانسوی که پدر و مادر خود را عمدا مسموم کرده بود که اموال آنها را زودتر
تصاحب کند پس از بازداشت اظهار داشت کتابهای مارکی دوساد مخصوصا ژوستین *Justine*
را چندین بار خوانده بوده و تحت تأثیر افکار ساد واقع گردیده است

ژوستین *Justine* که متاسفانه بزبانهای انگلیسی و فرانسه در کیوسک های مطبوعاتی
تهران فراوان است. داستان دختر بیچاره ایست که طبما خیر خواه و قلبا طالب تقوی و فضیلت بوده
ولی عملا مردم از ساده لوحی او استفاده کرده بوضع فجیعی او را قربانی شهوترانی و سوء استفاده
با دادن شکنجه جسمی قرار میدهند و برعکس خواهر او که زن بی پر نسیب و بیعاطفه بوده
است در اثر خود فروشی متمول و با ازدواج با یکی از متنفذین توانگر با اصطلاح عوام بهمه جا
میرسد. دماغ علیل ساد در زندان چنین ماجرای غیر واقعی را برشته تحریر در آورده است
چون کتاب از لحاظ انشاء جالب است عده زیادی از خوانندگان را گمراه میکند .

در شهر مادیسن امریکا جوانی رفیقه ای داشته که سالها با او مرادده داشته است تصادفا
با دختر متمول زیبایی آشنائی پیدا میکند که رضایت خود را با او برای ازدواج اظهار میکند

جوان قادر بحل مسئله نبوده و نمیدانسته به چه نحو خود را از چنگ رقیقه خلاص کند. شبی که تنها بسینما میرفته پس از مشاهده یکی از فیلم های بز بزن امریکائی ناگهان بمنزل رقیقه خود رفته او را با اتومبیل بمنوان گردش بچنگلی هدایت میکند سپس او را در عالم مستی خفه کرده و جسدش را در جنگل میاندازد. وقتی بچنگال عدالت اسیر شد همه چیز را اعتراف و تأثیری که فیلم در روحیه او باقی گذارده بود بیان کرد .

شواهد و امثال باندازه ای است که جامعه شناسان جهان را نگران ساخته است و کافی است که به *Detective* که در همه کشورها از جنایات واقعه سخن میگوید رجوع شود تا اثرات زیان آور و سائل سمی و بصری آشکار گردد .

تدابیری که تا بحال در این زمینه انجام شده بطور خلاصه از این قرار است :

۱ - برای دیدن قسمتی از تلویزیون که برای کودکان زیان آور است دستگاه ساعاتی را تعیین میکند که کودکان معمولاً بخواب رفته اند (در انگلستان ساعت ۱۱ و در سوئد ساعت ۱۰ شب)

۲ - در فیلم های غیر واقعی جیمز باندی از قبیل حرفه ای ها و امثال آن در جرائد و مجلات سینمایی و خلاصه فیلم ها که بین بینندگان توزیع میشود شرحی بطور خلاصه گوشزد عموم میکنند که فیلم ساختگی است و به هیچ وجه واقعیت ندارد همین تذکر عادی از لحاظ روانشناسی اثرات بعدی فیلم را تقلیل میدهد .

۳ - نوشابه فروشی ها را محدود کرده و ساعات استفاده را حداکثر سه ساعت تعیین مینمایند تا همه نتوانند در همه حال با نجاها هجوم آورده کم کم الکلیک شوند .

۴ - بوسیله مجلات و روزنامه، سینما، تلویزیون مخصوص جوانان عاقبت شوم تبه کاری را نشان داده سعادت کسانیکه بمدد کار موفق شده اند خاطر نشان میکنند .

۵ - طبق قانون کلیه نشریات منظم و غیر منظم و هر نوع نوشته ای که در حال کودکان و جوانان موثر است کنترل میشود و هر کس خلاف مقررات گام بردارد بوسیله داد گاه او را محکوم کرده نشریات او را مصادره مینمایند .

مثلاً در فرانسه که کشور آزادی و آزادیخواهی بوده است طبق قانون ۱۶ ژوئیه ۱۹۴۹ در وزارت دادگستری کمیسیون خاصی مرکب از اشخاص صلاحیتدار موسوم به کمیسیون مخصوص مطبوعات وجود دارد که همه نشریات منظم و غیر منظم را کنترل میکند و نویسندگان هر نوشته و یا هر چیز دیگری که بوسائل سمی و بصری در کشور انتشار مییابد و در اثر انتشار آنها دزدی کلاهبرداری دله دزدی سرقت اتومبیل دروغ قتل بی غیرتی لش بازی کینه حسد لواط مساحقه و سایر اعمال ممنوعه جنسی تحسین یا توصیه شود و بنحوی از انحاء مستقیماً و

یا غیر مستقیم این کارها انسانی و دلیل زرنگی محسوب گردد بطوریکه اخلاق و معتقدات جوانان در اثر خواندن و بادیدن آن تغییر کرد و در روحیه آنان اثر باقی بگذارد مرتکب از طرف کمیسیون مطبوعات تحت تعقیب قرار گرفته بیکسال حبس و غرامت هنگفت محکوم خواهد شد دادگاه حکم بمصادره کلیه نشریات مضره صادر کرده دستور از بین بردن آنها را خواهد داد. ورود نشریات مضره و خروج آنها از فرانسه ممنوع، صادر کنندگان، وارد کنندگان و واسطه‌ها مشمول حبس و غرامت خواهند بود. اگر جرم بوسیله مجله یا روزنامه بعمل آمد مدیر مجله و روزنامه و صاحب مطبعه به حبس و جریمه محکوم شده دادگاه در حکم خود از انتشار مجله و یا روزنامه در عرض دو سال جلوگیری خواهد کرد سازمان جوان کشور سمت شاکی خصوصی را در کلیه دعاوی دارد و کلیه ناشرین مکلفند نسخه از نشریات خود بلافاصله پس از انتشار بکمیسیون مخصوص مطبوعات دادگستری ارسال دارند.

کار کمیسیون بجائی کشیده است که اخیراً راجح بکتاب اخیری فرانسواز ساگان *La chamade* که اثر خواندنی است و فقط در بعضی جاها به مردپرستی یکی از قهرمانان داستان اشاره شده است مدت‌ها با ساگان کلنجار داشت و شاید اگر نفوذ اجتماعی نویسنده نبود از انتشار این کتاب هم جلوگیری بعمل میامد.

۶ - جنبه‌های مختلف مسائل جنسی را با اصول علمی در دانشگاه‌ها برای پسران و دختران تشریح کرده چشم و گوش آنان را باز میکنند تا در اثر جهالت و غفلت با خطرات گوناگون مواجه نشوند.

۷ - عکس و شرح عملیات تبه‌کاران با آب و تاب مخبرین جرائد جدا ممنوع است و قتی مجرم در مرحله بازپرسی است هیچ روزنامه‌ای حق ندارد پیرامون واقعه به تفصیل مطالبی انتشار دهد عکس و تفصیلات با اصطلاح روزنامه فروشان باعث بروز آنکلو توفیلی *Enclotophilie* یا عشق بمجرمین می‌شود و بعلاوه قتی منعکس شود که مجرم باچه لباس و باچه ژست و باچه طرز مکالمه از خود دفاع کرد و روزنامه نویس خواه ناخواه برای او اهمیتی قائل شد، عده‌ای بارتکاب جرم قهراتشویق میشوند.

۸ - در مجاورت اماکن فساد و موزیک هل و جاهائی که معمولاً استریپ تیز *Strip-Tease* ارائه داده میشود شهرداری‌ها مکلفند کتابخانه اختصاصی جنسی فراهم آورند تا مراجعین بان اماکن خواه و ناخواه از حقایق مسائل مطلع شوند.

۹ - سازمانهای مختلفی از عوامل مذهبی و روانشناسی و اجتماعی استفاده کرده محاسن تشکیل خانواده و زندگانی آرام را برای جوانان تشریح مینمایند تا اصل از بدل تفکیک

شود و دختران و پسران قبل از آنکه گرفتار حوادث شوند از ماجراجویی احتراز کنند .
افلاطون جمله‌ای دارد که بایستی سر مشق همه مخصوصاً جوانان واقع شود: خوشبخت
آنکه نیمی از عمر خود را صرف سعادت نیمه دیگر عمر نموده و با سعی و کوشش شخصی و
کسب هنر حیات واقعی را بزندگان ایدالی تبدیل کند .

شپوشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی